Financováno Evropskou unií

ANALYTICKÁ ZPRÁVA 1/2024

Opakované a systémové problémy řešené členskými občanskými poradnami Asociace občanských poraden ve čtvrtém čtvrtletí roku 2023 v oblastech: sociální dávky, starobní a invalidní důchody, dluhy, bydlení, pracovněprávní problematika, rodina

ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN

Praha 18.3. 2024

Zpracovali: Mgr. Andrea Kuželová, Mgr. Hynek Kalvoda a PhDr. Melanie Zajacová, Ph.D. na základě statistických a kazuistických dat od členských občanských poraden Asociace občanských poraden

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Financováno Evropskou unií

Obsah

1. **Úvod** 3
2. **Souhrnné informace** 4
3. **Hlavní zjištění a doporučení, která vyplývají z analýzy** 7
4. **Sociální dávky** 8
5. **Starobní a invalidní důchody** 13
6. **Dluhová problematika** 17
7. **Bydlení** 24
8. **Pracovně právní vztahy** 29
9. **Rodinné právo** 33
10. **Mimo stanovené oblasti** 37

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

1. Úvod

Tento text vznikl na základě analýzy provedené Asociací občanských poraden (AOP), která se zaměřila na opakující se a systémové problémy, s nimiž se potýkali klienti členských občanských poraden během 4. čtvrtletí 2023. Jedním z hlavních poslání těchto poraden je poskytovat občanům podporu v jejich boji s různými sociálními, ekonomickými a právními výzvami. AOP sdružuje 33 občanských poraden, včetně jejich poboček a kontaktních míst, celkem v 86 lokalitách po celé České republice, které ročně zodpoví více než 71,5 tisíc otázek v 18 oblastech.

Hlavním cílem tohoto dokumentu je identifikovat a popsat klíčové obtíže a nedostatky v oblastech, jako jsou sociální dávky, starobní a invalidní důchody, pracovně-právní otázky, rodinné právo, dluhová problematika a bydlení. Tyto oblasti mají výrazný vliv na životy klientů a zároveň představují významné výzvy a problémy, kterým čelí. Dalším cílem dokumentu je upozornit na tyto problémy, podnítit odbornou diskuzi směřující ke spolupráci, změně a dosažení lepšího zajištění práv a potřeb klientů, občanů ČR.

Při tvorbě dokumentu byla využita metodologie kvantitativní analýzy statistických dat a práce s případovými studiemi poskytnutými členskými občanskými poradnami Asociace občanských poraden. Data byla získána v anonymizované podobě z informačního systému Equip, který umožňuje evidovat a třídit dotazy klientů podle různých kritérií. Statistická data byla porovnána za jednotlivá čtvrtletí roku 2023 a dále za 4. Q roku 2022 a 2023, s cílem zobrazit trendy a změny v řešených otázkách.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

2. Souhrnné informace

V této tabulce naleznete porovnání počtu dotazů v šesti oblastech během jednotlivých čtvrtletí roku 2023[1]. Další informace o konkrétních problémech a příslušných statistikách budou podrobně popsány v následujících kapitolách.

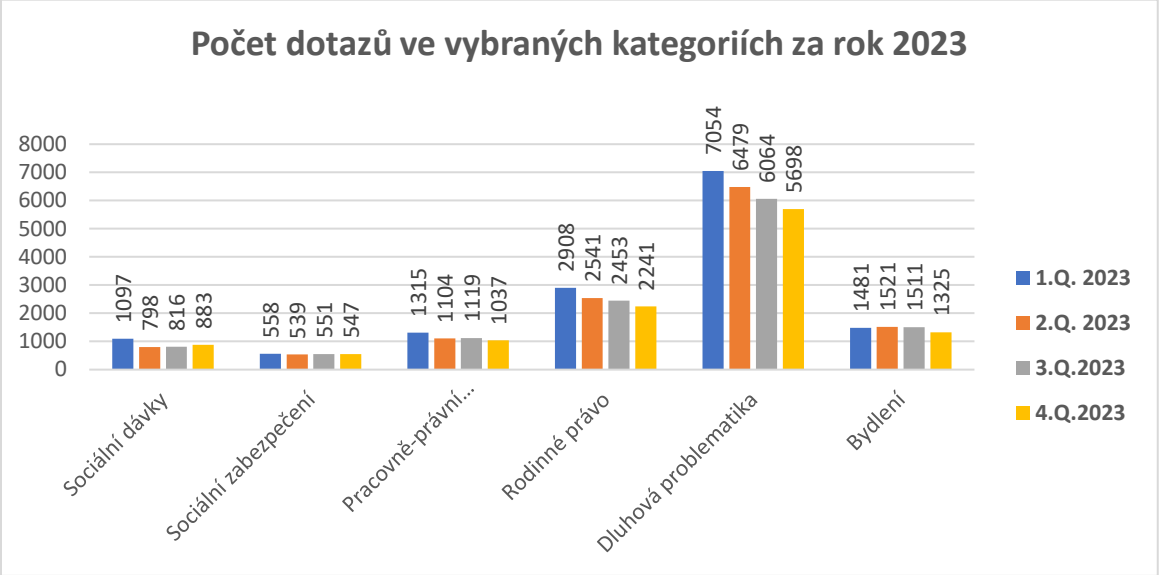
Kategorie dotazu/období	1.Q. 2023	2.Q. 2023	3.Q.2023	4.Q.2023	Celkem
Sociální dávky	1097	798	816	883	**3594**
Sociální zabezpečení	558	539	551	547	**2195**
Pracovně-právní problematika a zaměstnanost	1315	1104	1119	1037	**4575**
Rodinné právo	2908	2541	2453	2241	**10143**
Dluhová problematika	7054	6479	6064	5698	**25295**
Bydlení	1481	1521	1511	1325	**5838**
Celkem	**14413**	**12982**	**12514**	**11731**	**51640**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky je patrné, že oblast dluhové problematiky má ve všech čtvrtletích roku 2023 nejvyšší počet řešených dotazů, a to s výrazným náskokem před ostatními oblastmi. Následující graf znázorňuje, že se v jednotlivých oblastech během roku nevyskytly výrazné výkyvy.

[1] V předchozích monitorinzích mohou být některá data za 1. - 3. čtvrtletí roku 2023 mírně odlišná od tohoto dokumentu. Je to z toho důvodu, že došlo k vyčištění dat poradnami a odstranění nesrovnalostí. Jedná se pouze o jednotky dotazů.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Pro srovnání uvádíme i tabulku zobrazující počty dotazů ve vybraných oblastech ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

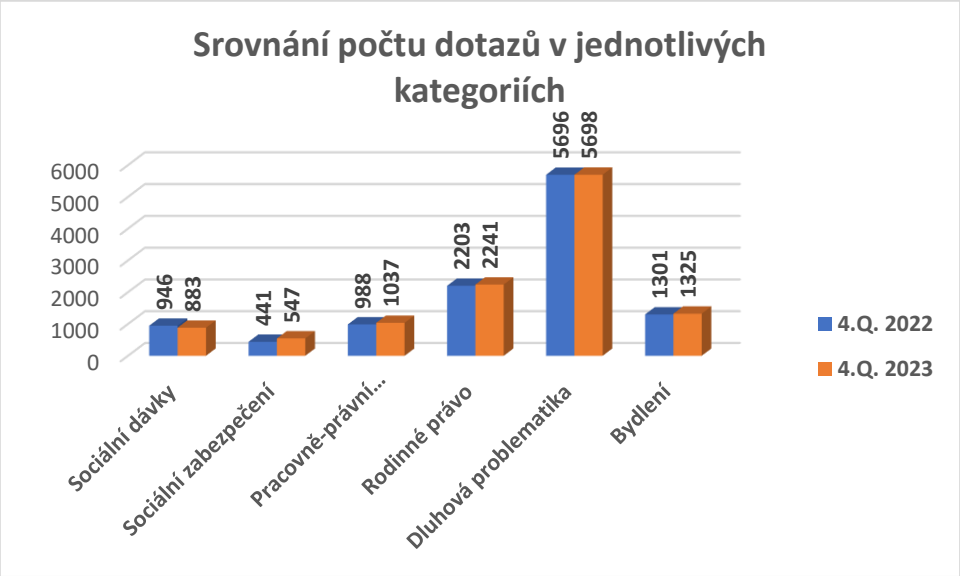
Kategorie dotazu/období	**4.Q. 2022**	**4.Q. 2023**
Sociální dávky	946	883
Sociální zabezpečení	441	547
Pracovně-právní problematika a zaměstnanost	988	1037
Rodinné právo	2203	2241
Dluhová problematika	5696	5698
Bydlení	1301	1325
Celkem	**11575**	**11731**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky je patrné, že ve čtvrtém čtvrtletí roku 2023 došlo k mírnému zvýšení počtu řešených dotazů ve srovnání se čtvrtým čtvrtletím roku 2022. Dluhová problematika stále zaujímá první místo s největším objemem vyřešených dotazů, což je trend, který přetrvává i z předešlého roku. Největšího nárůstu meziročně (mezi čtvrtletími let 2022 a 2023) pak doznala problematika

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Sociálního zabezpečení, a to o 24,49 %. Pracovně-právní problematika pak stoupla o 4,16 %. Tento fakt je demonstrován v následujícím grafu.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

3. Hlavní zjištění a doporučení, která vyplývají z analýzy

- V oblasti **sociálních dávek** je nutné pravidelně školit pracovníky Úřadu práce a zdůrazňovat jim nutnost vysvětlit srozumitelně podrobnější informace o dávkách, stanovit jednoznačně, jaké požadavky má ÚP v dokládání (např. informací z nájemních smluv) a metodicky upravit postup rozhodování o dávkách tak, aby byl pružný
- V oblasti **starobních a invalidních důchodů** je potřeba zaměřit se systémově na zlepšení komunikace a dostupnosti OSSZ a ČSSZ, metodicky a legislativně sjednotit hranice pro odchod do důchodu, aby byly stanoveny jasně a předvídatelně, a dále navázat na sebe podpůrčí doby v jednotlivých systémech invalidních důchodů.
- V oblasti **dluhové problematiky** je důležité zaměřit se na legislativní zpřesnění, jako např. stanovení lhůty pro komunikaci exekutora s dlužníkem, ustanovení jednotného místa pro identifikaci dluhů, stanovení povinnosti zveřejňovat informace o osobách, které jsou omezené ve svéprávnosti, ve finanční oblasti a uložit věřitelům povinnost tuto lustraci provést pod sankcí, že jim dlužník nebude muset vracet ani jistinu, zjednodušit proces zřízení, administrace a využívání chráněného účtu.
- V oblasti **bydlení** je nutné legislativně stanovit jasná pravidla kaucí a jejich vracení, a také stanovit podmínky výstavby startovacích a krizových bytů, včetně funkčního plánu jejich výstavby, případně změn zařazení bytů.
- V oblasti **pracovně právních vztahů** je potřeba stanovit vyšší sankci pro zaměstnavatele za nevyplacení mzdy za předchozí období, a dále metodicky a legislativně sladit podpůrčí doby, včetně důslednější kontroly u zaměstnavatelů.
- V oblasti **rodinného práva** je zapotřebí vytvořit metodiku pro orgány OSPOD a Policie ČR při zvýšené agresivitě, nebo v případě psychiatrické diagnózy jednoho z rodičů, a podpora při zakládání a rozvoji asistovaných služeb pro rodiče, kterým byly odebrány děti.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

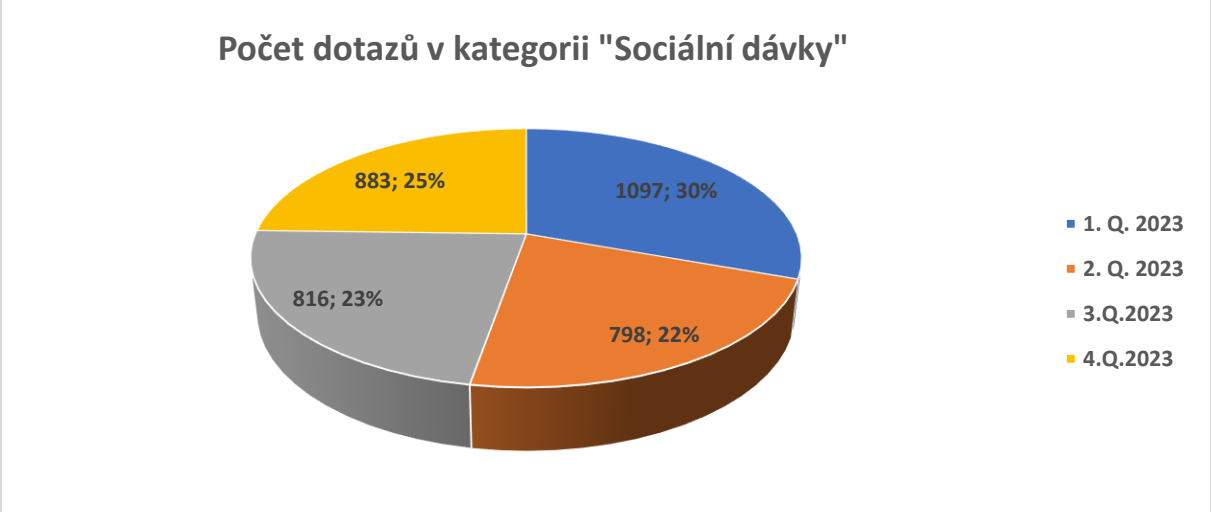
4. Sociální dávky

V následující tabulce uvádíme srovnání počtu konzultací dotazů v oblasti "Sociální dávky" podle podkategorií v průběhu jednotlivých čtvrtletí roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Sociální dávky"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2. Q. 2023**	**3.Q.2023**	**4.Q.2023**	**Celkem**
7.1.	Dávky pomoci v hmotné nouzi	302	209	216	231	**958**
7.2.	Dávky státní sociální podpory	561	423	359	423	**1766**
7.3.	Příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením	179	119	182	176	**656**
7.4.	Ostatní	55	47	59	53	**214**
Sociální dávky celkem		**1097**	**798**	**816**	**883**	**3594**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky je patrné, že klienti nejčastěji vyhledávali občanské poradny s otázkami týkajícími se Dávek státní sociální podpory a Pomoci v hmotné nouzi. Mezi třetím a čtvrtým čtvrtletím roku 2023 pak vzrostla problematika dávek státní sociální podpory o 17,82 %. V prvním čtvrtletí roku 2023 byl v této oblasti zaznamenán vyšší objem dotazů oproti ostatním kvartálům. Tento trend je vizuálně zaznamenán v přiloženém grafu.

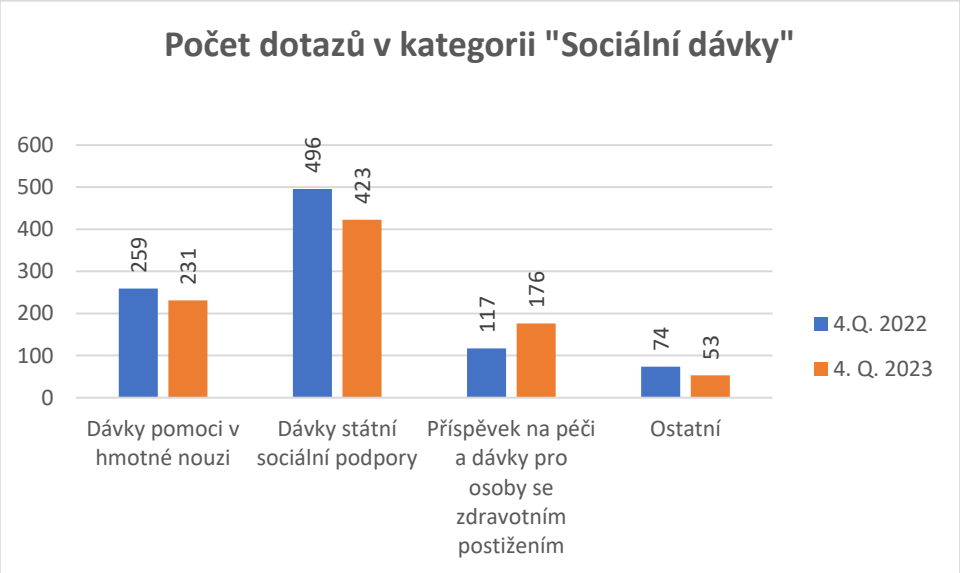
Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Následující tabulka a graf zobrazuje meziroční srovnání počtu dotazů v oblasti „sociální dávky“ dle jejich podkategorií za 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Sociální dávky"			
Podkategorie/období		**4.Q. 2022**	**4. Q. 2023**
7.1.	Dávky pomoci v hmotné nouzi	259	231
7.2.	Dávky státní sociální podpory	496	423
7.3.	Příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením	117	176
7.4.	Ostatní	74	53
Sociální dávky celkem		**946**	**883**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky vyplývá, že v objemu dotazů došlo v meziročním srovnání k mírnému poklesu, a to o 63 dotazů. Z hlediska podkategorií byl největší úbytek v podkategorii státní sociální podpora. Největší nárůst pak byl v kategorii **Příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením**, a to více než o 50 %. Názorně viz následující graf.

Nejčastější dotazy se standardně týkaly nejvíce poskytování informací o podmínkách dávek státní sociální podpory a nárocích na jednotlivé dávky tohoto systému či pomoci s žádostmi o

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

dávky. Dále se poradny věnovaly opravným prostředkům při nepřiznání dávek státní sociální podpory.

Dle zkušenosti některých občanských poraden na Úřadech práce nejsou mnohdy poskytovány podrobnější informace o dávkách a ani jejich základní přehled. Poskytování těchto informací však patří mezi základní zásady správního řízení. Podle § 4 odst. 2 správního řádu má správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.

Klienti jsou tedy odkazováni na portál Úřadu práce, na kterém se špatně orientují či nemají přístup k internetu, anebo jsou odkazováni rovnou do občanských poraden a jiných neziskových organizací. Ze zkušenosti klientů vyplývá, že řada neziskových organizací má naopak stanovenou podmínku, že žadatel již zkusil neúspěšně využít dostupné sociální dávky či spolupracuje se sociálním pracovníkem, který ho „doporučí“ – tedy nenabízejí okamžitou pomoc. Jedna z členských poraden doplnila, že do poradny dokonce volala vedoucí oddělení hmotné nouze z Úřadu práce s žádostí, ať k nim nesměřují žadatele o MOP na uhrazení kauce v nájemním bytě z řad samoživitelů, ale odkazují je právě na nadace a neziskové organizace. Není výjimkou, že klienti byli odrazováni i od podání žádosti s argumentací, že se nenachází v hmotné nouzi a nemají na dávku nárok.

Častá je i absence poučení klientů o možnosti vyloučit manžela/ku z okruhu společně posuzovaných osob. Bohužel je na tomto místě nutné konstatovat, že pokud by klientky byly informovány na Úřadu práce o možnosti podat žádost o vyloučení manžela z okruhu společně posuzovaných osob podle § 7 odstavce 6 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře již při prvním podání žádosti o příspěvek na bydlení, nemusely by se dostat například do problémů se splácením závazků.

Tlak Úřadů práce je vyvíjen i na samotné podávání žádostí o dávky prostřednictvím online formulářů. Ukazuje se, že pro určitou skupinu klientů je tato možnost nevyhovující, mají často řadu dotazů, které jim pak zůstanou nezodpovězeny nebo se informace dozvídají až v průběhu pobírání dávek, např. jaké změny mají za povinnost hlásit apod. Je zde také potřeba znalost a orientace v prostředcích, pomocí kterých lze žádosti podat (e-identita, atd.), což je stále u velké části populace minimální.

K těmto problémům se přidružilo ještě neadekvátní jednání některých pracovníků úřadů, kteří jsou přetíženi a bohužel dávají najevo své osobní nevhodné poznámky vůči klientům. Můžeme zmínit případ jedné klientky, která má podanou žádost o přiznání starobního důchodu od května 2023. Bylo jí však sděleno, že lhůta pro vyřízení důchodu nemá váhu. Vina je dle pracovnice Úřadu práce na straně klientky, neboť část její pojištěné doby je registrována na Slovensku.

Dále je nutné zmínit, že klientům často uniká povědomí o nároku na Příspěvek na bydlení. Tato informace je však s ohledem na jejich situaci pro ně cenná, neboť náklady spojené s bydlením

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

významně zatěžují jejich rozpočet. Poradci se systematicky setkávají s obtížemi vyplývajícími ze složitých a nejednoznačných požadavků Úřadů práce týkajících se obsahu nájemních smluv pro účely přiznání tohoto příspěvku. Tyto požadavky zahrnují například detailní rozpisy nákladů či přání nahradit opakované dodatky ke smlouvě jednodušší smlouvou.

V tomto kontextu se tedy jeví jako vhodné investovat do odborného školení zaměstnanců úřadů zaměřené na povinnosti vyplývající z jejich role v oblasti veřejné správy. Tato školení by měla zahrnovat i etiku a zásady při komunikaci s klienty. Dalším návrhem je rozšířit informovanost klientů o tom, že mají při jednání svá práva, minimálně na poskytnutí věcně správných informací viz správní řád § 4-7.

Také pro klienty s postižením a jejich blízké bývá systém sociálních dávek, pojistných a další pomoci překvapivě nepřehledný a obtížně se v něm orientují. Nově o sociální dávky projevují zájem lidé, kteří dosud žádné dávky nečerpali. Pro ně je rovněž systém velmi nepřehledný.

Stálým tématem je nepružné rozhodování o sociálních dávkách. On-line nástroje situaci neřeší. Klienti jsou často na výplatu důchodů a příspěvků na péči odkázáni, jelikož pak nemají z čeho žít a ve vyšším věku ztrácí možnosti a také schopnosti přivydělat si. Pokud nemají rodinu a platí vysoké náklady na bydlení, je to dlouhá doba, kterou musí překlenout bez příjmů. Uživatelé poraden by se tedy dali rozdělit do 2 skupin. První skupinu tvoří pravidelní poživatelé dávek, kteří takto žijí roky a jiné příjmy de facto neřeší. Tito klienti se v problematice poměrně vyznají a větší problémy nemají, jen se občas dostaví dotázat se na některou změnu, jež byla zveřejněna internetu nebo v televizi. Druhou skupinou jsou však uživatelé, kteří se nemocí, poklesem pracovní schopnosti nebo náhlým ukončením pracovního poměru dostali do kritické životní situace a akutně potřebují finanční pomoc. Jde opět o otázku placení nájmu, stravy, potřeb dětí a léků. V lepším případě dosáhnou na mimořádnou okamžitou pomoc, která akutní stav zmírní. Pokud jim přiznána není, na další pomoc dlouho čekají.

Pro ilustraci uvádíme případ jedné klientky z roku 2023: Klientka ukončila pracovní poměr ve svém zaměstnání a o měsíc později měla domluvený nástup do zaměstnání nového. Smlouvu však měla teprve podepsat. Její finanční rezerva tvořila výši cca 2 měsíčních platů. Týden před nástupem do nového zaměstnání se jí stala vážná nehoda a několik týdnů strávila v nemocnici. O nové zaměstnání přišla, rezerva se vyčerpala na platby nájmu a energií, a když se vrátila z nemocnice, měla dluh na nájmu a nulový příjem. Nakonec přišla i o bydlení. Do poradny se dostala v době, kdy bydlela u známého, který byl naštěstí ochoten měsíc či dva počkat s nájmem. Klientka se snažila najít práci, ale její zdravotní stav stále nebyl po prodělané nehodě natolik stabilní, aby byla pro zaměstnavatele perspektivní. Úřad práce zaměstnání také nezprostředkovával, právě kvůli nepříznivému zdravotnímu stavu. Klientka měla z důvodu výpovědi v původním zaměstnání problém s přiznáním podpory v nezaměstnanosti a nemocenské dávky jí rovněž nebyly vypláceny, protože se úraz stal v době, kdy již ani nebyla v ochranné době. Do poradny přišla ve stavu, kdy žila na dluh a bez jakéhokoliv příjmu. Klientce bylo poskytnuto poradenství ohledně dávek a také pomoc s vyplněním formulářů, protože

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

měla po úrazu problém se soustředěním. Klientka žádosti podala (Příspěvek na živobytí, příspěvek na bydlení). Oba jí sice byly přiznány a nyní je její situace výrazně lepší, jelikož si našla i práci na zkrácený úvazek, ale vyřizování trvalo velmi dlouho. Kdyby jí nepomohl v kritické situaci známý, který jí poskytl bydlení, hrozilo značné riziko, že by se z původně ekonomicky aktivního člověka bez dluhů mohla stát osoba bez přístřeší. Nabízí se sice další možnosti bydlení – např. azylové domy, ale v případě klientky by nejvíce pomohlo, kdyby byl systém nastaven tak, aby se lidem v kritické situaci dostalo pomoci co nejdříve a nevznikala tak druhotná rizika. Poradny apelují na MPSV, aby se problémem aktivně zabývalo. Průtahy v řízení se objevují nejen u dávek státní sociální podpory, ale zejména u vyřizování starobních důchodů a Příspěvků na péči. Optimalizací současného systému by mohlo být urychlení procesu podávání online žádostí. Nicméně, je třeba zdůraznit, že nově zaváděné systémy stále narážejí na významná omezení.

V poslední době výrazně narůstají počty klientů, jimž byl snížen nebo zcela odebrán Příspěvek na péči. Klientům poradci pomáhají s podáním odvolání nebo se správní žalobou, jelikož jde o občany, kteří mají závažné zdravotní potíže a jsou odkázáni na pomoc jiné fyzické osoby.

Poradny rovněž navrhují větší propojení pracovníků Úřadů práce s dalšími aktéry veřejné správy a neziskového sektoru.

Identifikované problémy a možné návrhy řešení:

Identifikovaný problém: na pobočkách Úřadů práce (ÚP) nejsou často poskytovány podrobnější informace o dávkách a ani jejich základní přehled.

Možná řešení: školit pracovníky a zdůrazňovat jim nutnost o podrobnějších informacích o dávkách (se zvláštním zřetelem na Příspěvek na bydlení) a o jejich základním přehledu mluvit s potřebnými klienty ÚP.

Identifikovaný problém: často složité a nejednoznačné požadavky ÚP týkající se obsahu nájemních smluv pro přiznání Příspěvku na bydlení.

Možné řešení: stanovit jednoznačně GŘ ÚP, co je ideálně v jednoduché podobě, potřeba vědět od klientů (z informací obsažených v nájemních smlouvách).

Identifikovaný problém: nepružné rozhodování o sociálních dávkách.

Možné řešení: jednoduchý metodický návod pro pracovníky ÚP, jak rozhodovat v řízení o sociální dávky

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

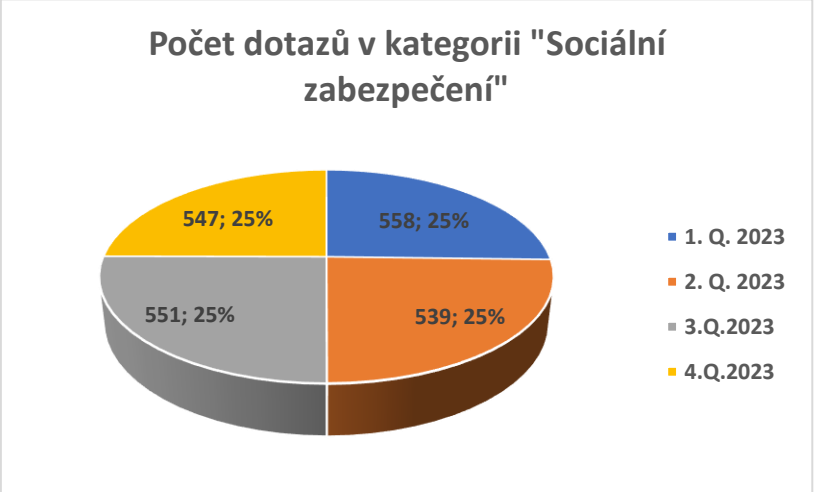
5. Starobní a invalidní důchody

V přiložené tabulce naleznete porovnání počtu dotazů v rámci kategorie "Sociální zabezpečení" podle jednotlivých podkategorií během jednotlivých kvartálů v roce 2023.

Počet dotazů v kategorii "Sociální zabezpečení"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2. Q. 2023**	**3.Q.2023**	**4.Q.2023**	**Celkem**
9.1.	Důchodové pojištění	66	67	53	72	**258**
9.2.	Starobní a pozůstalostní důchody	163	116	154	135	**568**
9.3.	Invalidní důchody	199	217	217	198	**831**
9.4.	Nemocenské pojištění	52	51	44	57	**204**
9.5.	Nemocenské dávky	56	62	65	66	**249**
9.6.	Ostatní	22	26	18	19	**85**
Sociální zabezpečení celkem		**558**	**539**	**551**	**547**	**2195**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky vyplývá, že oblasti s nejvyšším počtem řešených dotazů jsou Invalidní důchody a Starobní a pozůstalostní důchody. V jednotlivých čtvrtletích jsou počty dotazů téměř vyrovnané. Mezi třetím a čtvrtým čtvrtletím však narostly kategorie důchodového a nemocenského pojištění. V případě důchodového pojištění je zaznamenán nárůst přes 35 % a v případě nemocenského pojištění jde o nárůst o 29 %. Názorně viz následující graf.

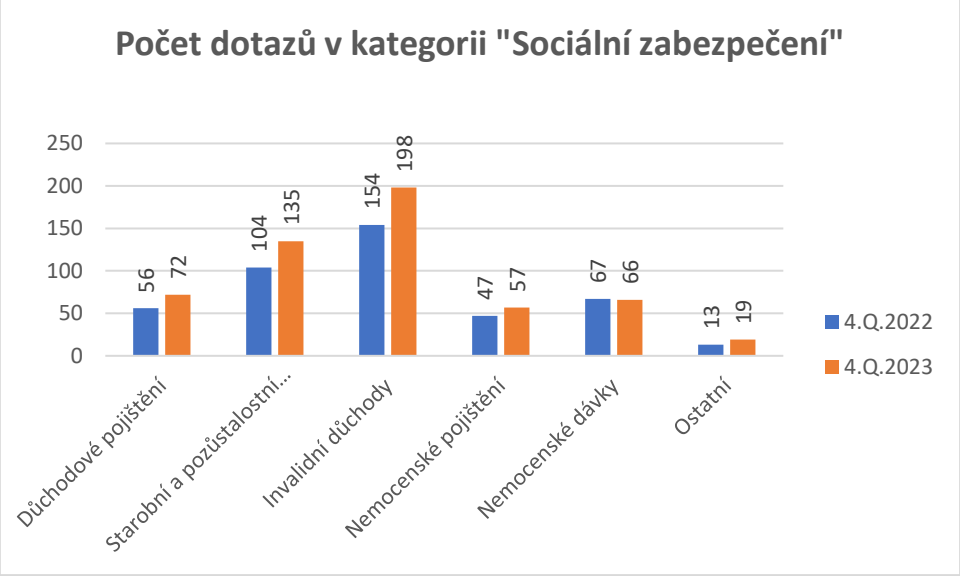
Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Následující tabulka zobrazuje srovnání počtu dotazů v oblasti „sociální zabezpečení“ dle jejich podkategorií ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Sociální zabezpečení"			
Podkategorie/období		**4.Q. 2022**	**4. Q. 2023**
9.1.	Důchodové pojištění	56	72
9.2.	Starobní a pozůstalostní důchody	104	135
9.3.	Invalidní důchody	154	198
9.4.	Nemocenské pojištění	47	57
9.5.	Nemocenské dávky	67	66
9.6.	Ostatní	13	19
Sociální zabezpečení celkem		**441**	**547**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Počet dotazů ve 4.Q.2023 oproti 4.Q. předchozího roku stoupl o více než 24 %, především v podkategorii Invalidní důchody (kde šlo o 29,22% nárůst). Problematika invalidních důchodů dlouhodobě patří mezi nejčastěji řešené dotazy.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

V této oblasti je situace stále obdobná. Největším problémem je délka řízení po podání žádosti a pak samozřejmě délka řízení o opravných prostředcích. Nejčastější dotazy, kterým se poradny věnovaly v rámci starobních důchodů, byly i námitky proti zamítnutí žádosti o předčasném důchodu po novele zákona.

Stále častěji se objevují dotazy týkající se změny hranic pro odchod do důchodu. Uživatelé přichází s listy od České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), na nichž jsou uvedeny doby pojištění. V této souvislosti poradci vnímají potřebu specifického školení či návodu, jak efektivně a srozumitelně interpretovat tyto dokumenty. Kombinace informací poskytnutých klientem, informací dle klienta sdělených od OSSZ a obsahu dokumentu může být často značně odlišná. Doplnění dalších informací k dokumentaci by proto představovalo užitečný nástroj. U starších ročníků vnímají poradny rozhořčení nad tím, že se jim posunuly roky, u mladších skepsi, zda vůbec nějakou penzi budou mít, a tudíž si zjišťují možnosti, jak si důchod zařídit sami bez spoléhání se na státní pomoc.

Dotazy směřující na invalidní důchody se nejčastěji věnovaly námitkám proti rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, kvůli chybějícím rokům pojištění či správním žalobám z důvodu chybného posouzení snížení pracovních schopností posuzovaného.

Opakovaně do poraden přichází uživatelé, kteří mají sérii zdravotních problémů, jsou ve finanční tísni, ze zdravotních důvodů přišli o zaměstnání, mají stanovena omezení v zaměstnání a nemohou najít jiné, ani adekvátní rekvalifikaci, a to dlouhodobě. Upínají se tak k naději invalidního důchodu. Po podání žádosti však přijde zamítnutí a začíná proces podání nové žádosti nebo opravného prostředku. Postup je zdlouhavý a uživatelé si sami nevědí rady, jak postupovat. Několik klientů podalo i správní žalobu s tím, že výsledek byl většinou opět zamítavý, protože nevěděli, jak se sami u řízení bránit a na poradu s advokátem neměli dostatek financí. Obdobně jako u sociálních dávek, i zde se jedná o začarovaný kruh, kdy slabší strana výrazně tápe v tom, jak může postupovat.

U invalidních důchodů poradci naráží na skutečnost, kdy jednotlivé systémy pomoci na sebe časově nenavazují. V této oblasti panuje z pohledu občanských poraden také poměrně nízká míra informovanosti (například ve srovnání se starobními důchody) mezi obyvateli. Konkrétně se poradci setkávají s tím, že se osoba dostane do pracovní neschopnosti a pobírá nemocenské dávky, ale následně neví, kdy je vhodné požádat o invalidní důchod – v některých případech klienti žádají „brzy“ v době, kdy ještě probíhá léčba, nebo naopak až v době, kdy je jim dávka odejmuta a ocitnou se bez příjmu. Obdobně časově neurčité jsou situace, kdy probíhá řízení o stanovení, zda se jednalo o nemoc z povolání. Všechny tyto nejistoty a dlouhá řízení jsou pro obyvatele extrémně psychicky náročné a dochází ke snížení důvěry v systém a vyčerpání.

Jako další systémový problém lze uvést situaci, kdy klienti mají řadu zdravotních problémů, ale posuzuje se ten nejzávažnější, nebo takzvaně klient „propadne systémem“, jelikož nezapadá do tabulky dle vyhlášky, přestože zdravotní stav řádný výkon práce neumožňuje.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Nutné je i zmínit zdlouhavé řešení potvrzení doby pojištění ze Spojeného království. Někteří klienti čekají na starobní důchod nebo na sirotčí důchod i roky. Otázkou je, zda ČSSZ kontaktuje správný úřad ve Spojeném království a zasílá patřičný formulář.

Špatná je nadále i komunikace s ČSSZ, nelze se dovolat, na e-mail je odpovídáno se zpožděním či vůbec.

Identifikované problémy:

Identifikovaný problém: Změny hranic odchodů do důchodu

Navrhované řešení: Metodicky a legislativně sjednotit hranice pro odchod do důchodu, aby byly stanoveny jasně a předvídatelně.

Identifikovaný problém: V případě invalidních důchodů na sebe jednotlivé systémy nenavazují

Navrhované řešení: Navázat na sebe podpůrčí doby v jednotlivých systémech invalidních důchodů

Identifikovaný problém: Špatná komunikace s ČSSZ

Navrhované řešení: Je potřeba zaměřit se systémově na zlepšení komunikace a dostupnosti OSSZ a ČSSZ.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

6. Dluhová problematika

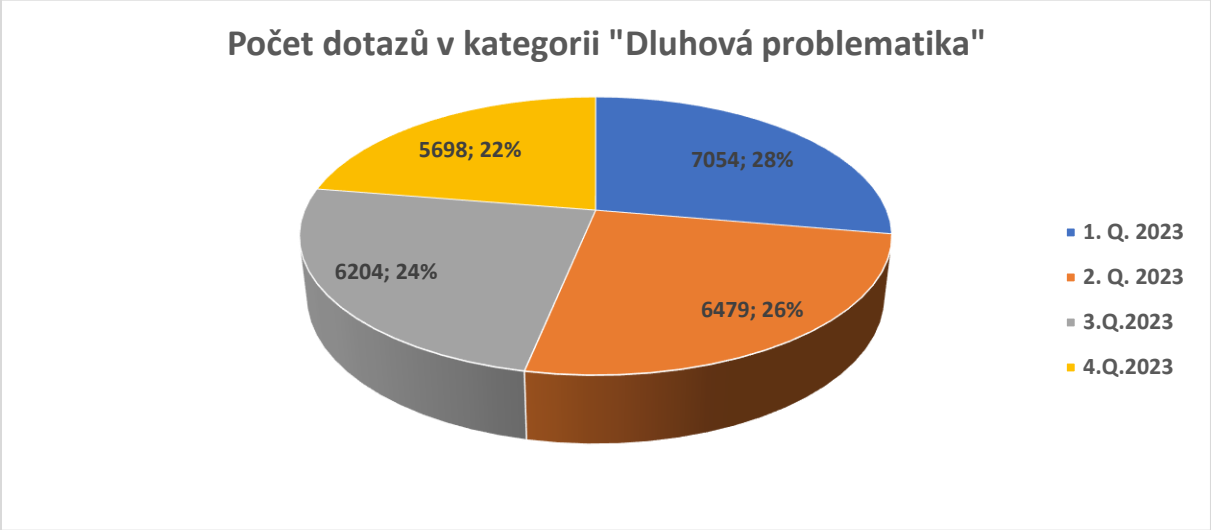
V následující tabulce je zobrazeno srovnání počtu dotazů v oblasti „Dluhová problematika“ dle jejich podkategorií v jednotlivých čtvrtletích roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Dluhová problematika"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2. Q. 2023**	**3. Q. 2023**	**4. Q. 2023**	**Celkem**
5.1.	Rodinný a osobní rozpočet	76	50	71	78	**275**
5.2.	Práva a povinnosti dlužníků	1236	1215	1153	1022	**4626**
5.3.	Práva a povinnosti věřitelů	438	384	382	413	**1617**
5.4.	Rozhodčí doložka a rozhodčí řízení	5	12	14	15	**46**
5.5.	Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka	1287	1086	1099	995	**4467**
5.6.	Insolvenční řízení	3955	3670	3391	3100	**14116**
5.7.	Ostatní	57	62	94	75	**288**
Dluhová problematika celkem		**7054**	**6479**	**6204**	**5698**	**25435**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky vyplývá, že 56 % řešených dotazů v oblasti dluhová problematika spadají do podkategorie insolvenční řízení, 18 % do podkategorie Práva a povinnosti dlužníků a 18 % do podkategorie Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka. Nejvíce dotazů poradny řešily v prvním čtvrtletí roku 2023. Názorně viz následující graf.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

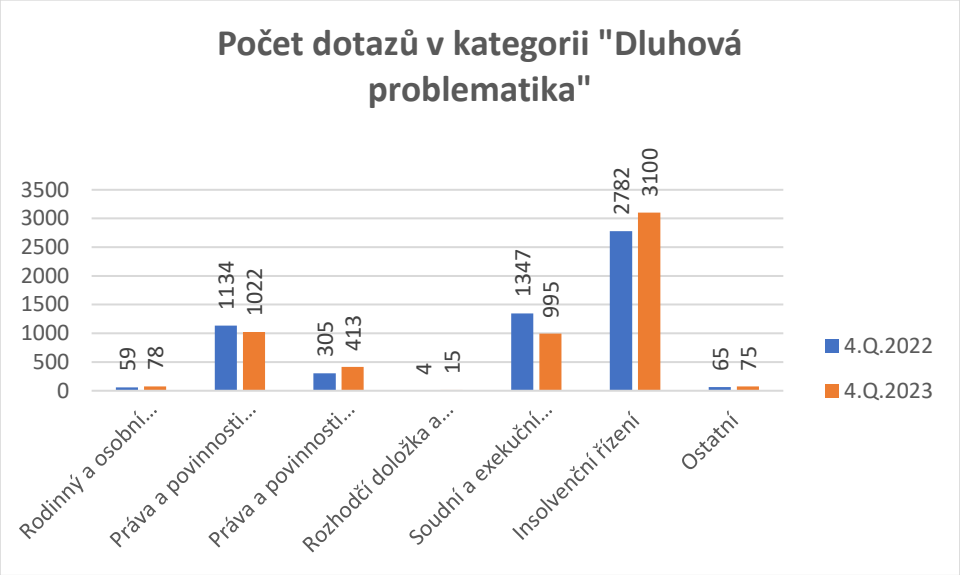
Následující tabulka zobrazuje srovnání počtu dotazů v oblasti „Dluhová problematika“ dle jejich podkategorií ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Dluhová problematika"			
Podkategorie/období		**4.Q. 2022**	**4. Q. 2023**
5.1.	Rodinný a osobní rozpočet	59	78
5.2.	Práva a povinnosti dlužníků	1134	1022
5.3.	Práva a povinnosti věřitelů	305	413
5.4.	Rozhodčí doložka a rozhodčí řízení	4	15
5.5.	Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka	1347	995
5.6.	Insolvenční řízení	2782	3100
5.7.	Ostatní	65	75
Dluhová problematika celkem		**5696**	**5698**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky vyplývá, že počty dotazů byly v součtu za porovnávaná čtvrtletí téměř totožná. Výkyv v rámci podkategorií byl zaznamenán u Soudního a exekučního vymáhání peněžité povinnosti dlužníka, kdy počet dotazů klesl ve 4.Q.2023 oproti 4.Q.2022 o 26 %, naopak nárůst byl v podkategorii Insolvenční řízení, a to o 11 %dotazů. Názorně viz následující graf.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

V této oblasti v poradnách opakovaně a dlouhodobě s klienty řeší nereagování exekutorských úřadů na písemné žádosti o informace. Na jedné straně má exekutor povinnost poskytnout dlužníku na jeho žádost informace (viz § 94 odst. 6 EŘ), ale zároveň chybí uvedení zákonné lhůty, do kdy musí zareagovat – některé úřady neodpověděly ani po 4,5 měsících.

V rámci oddlužení poradny stále více vnímají jako úskalí, že si dlužník nemůže hradit potřebnou splátku do oddlužení dobrovolně ze své nezabavitelné částky, a to ani v případech, kdy je schopen prokázat, že má nízké náklady např. na bydlení, stravu apod. Novela insolvenčního zákona by měla toto konečně umožnit.

Poradny také uvádí, že by jistě zadluženým klientům pomohlo, kdyby je bylo možné odkázat na jednotné místo, kde by identifikovali své dluhy. Pokud se jedná o situaci, kdy klient dluží u bankovních i nebankovních společností a např. správním orgánům zároveň, na jednom místě tyto informace nezjistí.

V této oblasti se poradny opakovaně a dlouhodobě potýkají s velkou složitostí problematiky, nedostupností právní pomoci pro dlužníky a nejistotou ohledně budoucnosti (jak a kdy se bude vyvíjet insolvenční zákon, jak budou rozhodovat soudy ohledně osvobození dlužníků v oddlužení…). Poradci rovněž upozorňují na paradox, že někteří dlužníci na tom budou lépe, když se své dluhy nebudou snažit nijak řešit, jelikož by tyto exekuce mohly být dle novely zastaveny.

Poradci dále jako problém uvádí komplikované a zdlouhavé zřizování chráněných účtů a vysoké poplatky za dotazování exekutorů na obstavené (např. Fio banka) a chráněné účty. Některé banky si sice neúčtují poplatky za vedení chráněného účtu, ale mají zavedeny zvláštní poplatky za účet v exekuci, jež se pohybují v řádu stovek.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

V současné době se poradny častěji zabývají i tématem nebankovních půjček. Bankovní společnosti, které poskytují úvěry za mravný úrok, mnoha lidem po lustraci na řešení jejich situace peníze nepůjčí, jelikož pro ně nejsou úvěruschopní. Klientovi pak nezbyde nic jiného než si na řešení své situace (nákup pračky, ledničky, kauci, ….) půjčit od nebankovní společnosti. Předejít tomuto zadlužování, jež dostává lidi do ještě větší finanční tísně a dluhové pasti, by mohly bezúročné půjčky, které lze v určitých situacích považovat za funkčnější a efektivnější nástroj oproti dávce mimořádné okamžité pomoci. Klientům poradci radí, jak se vyvázat z úhrady nemravných úroků podáním podnětu k Finančnímu arbitrovi. Toto řešení není ale vhodné pro všechny klienty. Může se aplikovat, pouze pokud se klient o existenci Finančního arbitra dozví a řeší situaci včas.

V oblasti dluhů se stále navyšuje počet klientů, kteří chtějí řešit svou zadluženost oddlužením. Klienti poraden jsou však převážně lidé s nízkou finanční gramotností a se sníženými sociálními dovednostmi. V průběhu procesu oddlužení se často ztratí, zapomínají hlásit insolvenčnímu správci změny a nekomunikují s ním, přestože jim to bylo vysvětleno a podepsali čestné prohlášení. V poslední době řeší poradny čím dál více případů, kdy se na ně obracejí klienti, jimž v minulosti pomáhali sepsat Návrhy na povolení oddlužení a oni se nyní ocitají v problémech. Pokud se na poradnu klienti obrátí včas, většinou oddlužení jde zachránit. Někteří klienti mají za sebou více pokusů o oddlužení, než se jim podaří úspěšně projít celým procesem.

V dluhové problematice se poradci setkali i s problémem, kdy má dlužník stanoveného opatrovníka a požaduje sepsat insolvenční návrh. V tomto případě pak jde o souběh opatrovnického řízení a insolvenčního řízení. Na klienta i opatrovníka je tak kladena i větší administrativní zátěž, protože musí celé řízení vykomunikovat se dvěma institucemi. Tímto je celý proces zdlouhavější. V případě, že klient nemá dostatek financí a opatrovník chce být dárcem pro oddlužení, je opět nutné řešit záležitost soudně a stanovit kolizního opatrovníka, nebo ho stanoví soud a celý proces se tak prodlužuje a dluhy se mohou navyšovat o další náklady exekuce apod.

Poradny dále řešily i případ, že klientovi vznikl dluh v důsledku toho, že udělal chybu v daňovém přiznání. Finanční úřad však nemá povinnost informovat klienty o případných chybách a mnohdy se přihlásí až těsně před uplynutím promlčecí doby s tím, že se penále a úroky z prodlení dovyměří zpětně za předchozí roky. Ačkoliv toto daňové přiznání bylo podáno za rok 2020, Finanční úřad zaslal oznámení až na podzim 2023, kdy pravděpodobně došlo k propojení finančního úřadu s databází ČSSZ. I když klient tuto chybu udělal v nevědomosti a vyplacenou částku ihned po sdělení této skutečnosti navrátil, bylo mu vyměřeno penále za přechozí období, které musel klient zaplatit. Klient žádal o prominutí této

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

částky, dle Finančního řadu neměl v tomto případě oprávněné důvody, aby mu penále a úroky z prodlení byly odpuštěny.

Ke konci roku se na poradny obracelo velké množství klientů se zájmem o oddlužení v novelizované podobě. Jedná se o tříletou variantu bez určení minimální míry plnění nezajištěným věřitelům. Řada klientů spoléhala právě na tento způsob oddlužení, kdy nebylo jasné, zda a kdy bude novela v účinná a jaké budou přesné podmínky. Vzhledem k neurčitosti přijetí novely zákona a její účinnosti klienti odsouvali podání na soud. Pro řadu klientů je neurčitá hranice míry plnění neuspokojivá, neboť se obávají toho, že při zkoumání podmínek splnění oddlužení je dán velký prostor pro nevyhovění žádosti o splnění oddlužení. Nejasná hranice plnění bude umožňovat insolvenčním správcům, potažmo soudu, nespravedlivě vyhodnotit schopnosti a snahu dlužníka upokojit věřitele v co možná největší možné míře.

Některé poradny evidují, že se na ně jako dlužníci obrací velmi často klienti s hazardním chováním nebo s psychiatrickými a psychickými obtížemi, anebo blízcí těchto klientů, kteří mají snahu jim pomoci. Také u několika seniorů – dlužníků poradci zaznamenali, že se dostali do vlivu osob, kteří je podvedli a kteří si na ně nabrali půjčky, ale důsledky těchto nesplácených závazků řeší sami senioři.

Na služby poraden se obrací také klienti, kteří za pomoci advokátní kanceláře podali návrh na oddlužení. Nyní žádají o další pomoc občanskou poradnu, protože advokátní kancelář po nich za další nápomoc v řízení požaduje úhradu i přes 10 tis. Kč. Například jedna klientka sdělila, že po ní advokát chtěl zaplatit 3 000 Kč za zrychlené vyřízení jejího požadavku na sepsání návrhu na oddlužení. Navíc tato kancelář využívá obavy klientky z toho, zda soud nebude vyžadovat doplnění podaného návrhu a také její neznalosti insolvenčního řízení a vyžaduje platbu za pomoc při komunikaci s insolvenčním správcem. Při jednání s touto klientkou si poradce prošel návrh podaný onou advokátní kanceláří. Daná poradna může zhodnotit, že kvalita návrhu nebyla vysoká. V návrhu zcela absentovaly informace o účtu dlužníka, o jeho pohledávkách a přílohy k nim, ačkoliv klientka tvrdila, že má penzijní připojištění a účet. Poradci mají k dispozici také zpětné vazby klientů, že advokátní kanceláře nepoučují dlužníky o procesu oddlužení a o jejich právech a povinnostech v oddlužení. Dlužníci neví, co mají dělat a jak se zachovat v případě změny situace. Někteří klienti ani nemají představu, kolik peněz budou mít k dispozici po insolvenční srážce a jak bude správce postupovat u vyplácení jejich nezabavitelné částky, pokud mají více příjmů současně. Lze tvrdit, že pokud se na poradnu obrátí klient, kterému návrh podala nějaká advokátní kancelář, bývá absolutně nepoučen. Samozřejmě toto nelze tvrdit o všech kancelářích.

U jedné klientky – starobní důchodkyně soud vyzýval k opravě návrhu. U darovací smlouvy požadoval navýšení daru o 12 Kč nad rámec minimální splátky (klientka doložila dar na 2 200 Kč, minimum je 2 189 Kč). Do daru soud zahrnul odměnu pro správce za přezkum pohledávek od 15 věřitelů klientky, ačkoliv konečná částka za přezkum pohledávek je odvislá od toho, kolik věřitelé přihlásí pohledávek. Tato částka je známa až po skončení 2měsíční lhůty stanovené

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

na přihlašování pohledávek. S klientkou bylo v poradně dohodnuto, že dodá novou darovací smlouvu, jelikož nechce riskovat, aby jí oddlužení ze strany soudu nebylo schváleno. Poradci vnímají nejednotnost v posuzování insolvenčních návrhů jednak vůči poradnám jako akreditovaným osobám a advokátům, ale také napříč soudními kancelářemi, které návrhy posuzují.

Někteří poradci se poměrně často setkávají se situací, kdy rodina řeší zadlužování osoby s omezenou svéprávností. Pokud se o dluhu dozví, mohou nanejvýše dosáhnout neplatnosti smlouvy od počátku. Důsledkem je pak povinnost vrátit půjčené prostředky – jistinu. Dluh je sice nižší, než by byl u běžného dlužníka při započtení příslušenství, ale rodina je v neustálé nejistotě, kdy vznikne další dluh, a na uhrazení nemá prostředky.

Jedním z dalších problémů, stojící za zmínku, je dědění dluhů v dědickém řízení. Jedna z našich klientek vstoupila do oddlužení, ale stále po ní věřitelé požadují peníze za splácení dluhů, které přešly na jejího syna. Matka nechce, aby se synovi dluhy navyšovaly a je ochotna si najít další práci. Pokud by se však její příjem navýšil, musí ho odvádět do insolvence. V tomto případě zákon nebere v potaz situace, kdy má dlužník zodpovědnost za nezaopatřené dítě, které je též zadlužené. Ačkoliv se klientka snaží řešit dluhy svoje a nezletilého syna, aby nepřišli o bydlení (které je psáno na syna) a zároveň syn nevstoupil do dospělosti s dluhy z dětství a snaží se své příjmy maximálně navýšit, nemá možnost splácet dluhy nezletilého jinak než ze zabavitelného minima.

Dokud nebude možné zveřejňovat informace o osobách, které jsou omezené na svéprávnosti ve finanční oblasti a zároveň uložit věřitelům povinnost tuto lustraci provést pod sankcí, že jim dlužník nebude muset vracet ani jistinu, není reálné ochránit podporující rodinu před důsledky zadlužení takového člena domácnosti. Současně je však nutné brát ohled na ochranu osob omezené na svéprávnosti před zveřejněním takto citlivých osobních údajů.

S možností svěřit dítě do střídavé péče vzniká nejasnost, jak provádět výše uvedené výpočty. Kalkulačky, které jsou zveřejněny např. na stránkách justice.cz nebo ekcr.cz neumožňují zadat dítě ve střídavé péči, či neposkytují výklad, jak takové dítě zohlednit ve výpočtu. Mohou tedy zřejmě nastat různé varianty výpočtu a tím vzniká nejasnost ohledně toho, jaká částka dlužníkovi zůstane k dispozici. Klient tedy nemá potřebné informace, aby mohl zvážit další postup. Podařilo se sice vyhledat názor právníka, dle kterého je dítě považováno za vyživovanou osobu jen s tím rodičem, který na ně uplatňuje daňové zvýhodnění, ale poradci si nejsou jisti, zda a případně kde nalézt oporu v zákoně.

Nutné je i zmínit nesprávné určení mimořádného příjmu dle § 412 insolvenčního zákona. V České republice bylo dle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem, tímto způsobem „odškodněno“ asi 270 žen. Na jednu z členských občanských poraden se obrátila jedna z nich, která je v současné době v insolvenci, která probíhá plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. Částku 300.000,-Kč vydala insolvenčnímu správci, který sám žádal soud o stanovisko, zda jde o mimořádný příjem podle ustanovení § 412 insolvenčního zákona. Soud rozhodl, že ano, aniž

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

by se hlouběji zabýval důvodem přiznání poskytnutí jednorázové peněžní částky. Z historického hlediska nebyly náhrady újmy těmto ženám přiznávány z důvodu promlčení, a proto také vznikl zákon č. 297/2021, jenž zavedl jiný pojem – jednorázová peněžní částka. V tomto ohledu je nutné brát v potaz, že se jedná o náhradu újmy, která není mimořádným příjmem dlužníka a nezakládá mu povinnost vydat ji ke zpeněžení.

V jedné z členských poraden řešili dále koupi vozidla od osoby, na níž je vedeno exekuční řízení, tj. neplatnost kupní smlouvy z důvodu účinků generálního inhibitoria = nedostatečná ochrana kupujícího.

Identifikované problémy:

Identifikovaný problém: Není stanovena lhůta pro komunikaci exekutora s dlužníkem

Navrhované řešení: Legislativně ukotvit stanovení lhůty pro komunikaci exekutora s dlužníkem.

Identifikovaný problém:: Neexistuje jednotné místo pro identifikaci dluhů

Navrhované řešení: Legislativně a skutečně ustanovit místo (byť by mělo mít podobu elektronické databáze, např. v on-line verzi) pro identifikaci dluhů.

Identifikovaný problém: Stále náročný proces zřízení a administrace chráněného účtu

Navrhované řešení: Legislativně zjednodušit proces zřízení, administrace a využívání chráněného účtu.

Identifikovaný problém: nezveřejňované informace o osobách, které jsou omezené na svéprávnosti ve finanční oblasti

Navrhované řešení: Legislativně ustanovit povinnost zveřejňovat informace o osobách, které jsou omezené ve svéprávnosti, ve finanční oblasti. Dále by bylo vhodné zároveň uložit věřitelům povinnost tuto lustraci provést pod sankcí, že jim dlužník nebude muset vracet ani jistinu.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

7. Bydlení

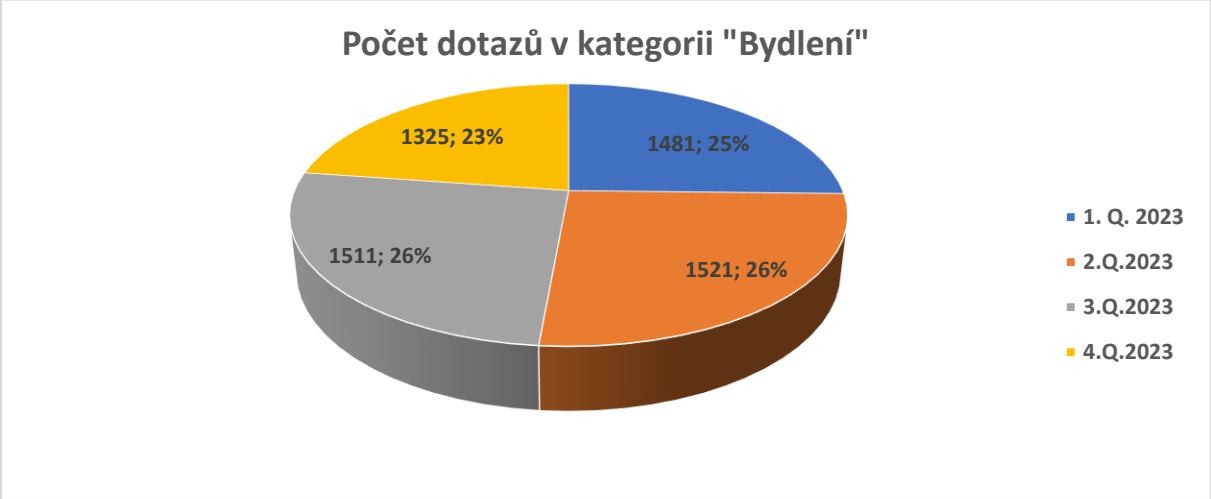
V této tabulce najdete srovnání počtu dotazů v kategorii "Bydlení" podle jednotlivých podkategorií ve všech kvartálech roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Bydlení"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2.Q.2023**	**3.Q.2023**	**4.Q.2023**	**Celkem**
3.1.	Problematika SVJ	64	82	92	50	**288**
3.2.	Problematika bytových družstev	30	27	24	13	**94**
3.3.	Nájem bytu či domu	882	875	801	825	**3383**
3.4.	Podnájem bytu či domu	46	56	65	38	**205**
3.5.	Bydlení na základě služebnosti	40	59	39	30	**168**
3.6.	Bydlení na základě ubytovací smlouvy	20	25	31	21	**97**
3.7.	Jiný právní důvod bydlení	90	82	94	60	**326**
3.8.	Sousedské vztahy	108	126	164	136	**534**
3.9.	Ostatní	201	189	201	152	**743**
Bydlení celkem		**1481**	**1521**	**1511**	**1325**	**5838**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky vyplývá, že podkategorie s nejvyšším počtem (58 % všech dotazů) je dlouhodobě nájem bytu či domu, která dominantně převyšovala ostatní podkategorie i v průběhu předchozích čtvrtletí roku 2023. Druhé místo mimo kategorie Ostatní zaujímají sousedské vztahy (9 % všech dotazů) a třetí pozici Jiný právní důvod bydlení (5 % všech dotazů).

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

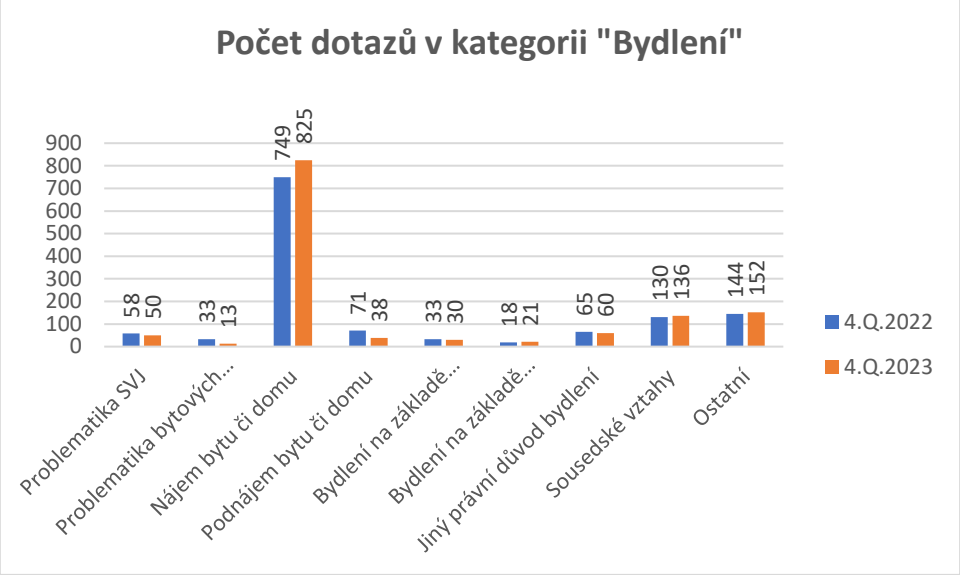
Následující tabulka zobrazuje srovnání počtu dotazů v oblasti „Bydlení“ dle jejich podkategorií ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Bydlení"			
Podkategorie/období		**4.Q. 2022**	**4.Q.2023**
3.1.	Problematika SVJ	58	50
3.2.	Problematika bytových družstev	33	13
3.3.	Nájem bytu či domu	749	825
3.4.	Podnájem bytu či domu	71	38
3.5.	Bydlení na základě služebnosti	33	30
3.6.	Bydlení na základě ubytovací smlouvy	18	21
3.7.	Jiný právní důvod bydlení	65	60
3.8.	Sousedské vztahy	130	136
3.9.	Ostatní	144	152
Bydlení celkem		**1301**	**1325**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky je patrné, že počty dotazů jsou za 4.Q. roku 2022 a 2023 téměř vyrovnané. Nejvíce řešených dotazů se stále týká problematiky Nájmu bytu či domu, jež výrazně převyšovala ostatní oblasti i v předchozím roce. V této kategorii je patrný také téměř 10% nárůst. Názorně viz následující graf.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

V oblasti bydlení řeší poradci nejčastěji problémy s nájemní či podnájemní smlouvou. Klienti podepisují tyto smlouvy, aniž by si je přečetli a pak nejednají v souladu s nimi. Dále se jedná o ukončení nájemního bydlení a společně s tím také související potíže s vrácením jistoty. Bylo zaznamenáno, že není rozdíl mezi tím, zda nájemní vztah skončí na popud nájemníka nebo pronajímatele, avšak problémy s navrácením kauce se vyskytují v obou případech.

Někteří pronajímatelé hřeší na nedostatečné právní povědomí lidí a jednají pak protiprávně. Dalším důvodem, proč lidé podepisují pro ně nevýhodnou smlouvu, je nedostatek bytů. Klienti poraden se také ptají na možnosti městských bytů a na podmínky pro jejich získání, na práva a povinnosti nájemníků a pronajímatelů či na oprávněnost výpovědi z nájmu.

Takřka stálým konkrétním problémem, který se v občanských poradnách objevuje, je znevažování postavení pronajímatelů vůči nájemcům, nedodržování jejich práv a povinností vyplývajících z nájmu bytu, nevystavení dokladu o platbě nájemného a neposkytnutí součinnosti, což následně velmi komplikuje žádosti o Příspěvek na bydlení. Z důvodu nedostatku sociálního bydlení jsou klienti nuceni uchylovat se i do bytů, které jsou pro ně absolutně nevyhovující, někdy takřka neobyvatelné, čehož pronajímatelé využívají.

Poradci řeší i zakázky klientů ohledně vyúčtování ze strany majitelů. V domech nejsou instalována měřidla pro jednotlivé jednotky, a proto vyúčtování provádí například dle metrů krychlových či počtu osob (a to například i v případě, kdy jde o dům, kde jsou jak byty, tak různé provozovny). Nájemníci pak z obavy z ukončení nájmu raději částky uhradí, jelikož nechtějí jít s majiteli do sporů.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Dlouhodobý problém, který je dobré stále připomínat a zmiňujeme ho už výše, je celkově nedostatečná kapacita startovacích a krizových bytů. V menších obcích se setkáváme s absolutní absencí obecního bydlení. Nejpalčivější důsledky jsou v tomto ohledu pro nízkopříjmové rodiny v nestigmatizujícím prostředí. V případě, že přijde rodič s dítětem (zejména žena), který se rozhodl odejít od svého partnera a nedisponuje finanční rezervou a potřebuje bydlení, nemají poradny žádný nástroj, který by mohly nabídnout. Také koncepty bytové politiky jsou velmi proměnlivé a není příliš patrný udaný směr, aby bylo možné odhadnout, zda se situace může brzy zlepšit, či ne.

V poslední době narostl počet dotazů, kdo hradí deratizaci škůdců, zejména štěnic v bytě a zda je nárok na náhradu škody na vybavení domácnosti.

Dále byl zaznamenám nárůst u dotazů, kdy dochází k ukončení bydlení osob žijících v nemovitosti na základě souhlasu s bydlením. V takových případech je těžké klientům neprodleně pomoci, protože jim hrozí aktivní ztráta bydlení. Příkladem je město Hradec Králové, které má stabilně nedostatek městských bytů a v případě krizových situací se tito lidé dostávají např. na ubytovny či azylové domy, a to i přesto, že žili běžným životem.

Poradny dále uvádí, že pronajímatelé často nechtějí, aby nájemník pobíral příspěvek na bydlení, protože by pak musel přiznávat nájem v dani z příjmu.

Dlouhodobě se poradci potýkají s dotazy na uplatňování práv seniorů v oblasti bydlení. Jedná se o situace jak vlastnického bydlení a jednání v rámci Společenství vlastníků jednotek, tak i nájemního bydlení, zejména dlouhodobých nájemních smluv, kdy vlastnictví přechází na další subjekty, které se z dlouhodobých nájemních smluv chtějí vyvázat. Pro toto téma nemají dotčené poradny návrh řešení, ale vnímají ho jako vhodné pro diskuzi ve veřejné správě.

Klienti v současnosti řeší i záležitosti ohledně pozemků, které se nachází v blízkosti jejich obydlí a které desítky let užívali jako své a starali se o ně, ale tento rok propadnou státu nebo se po letech dohledají dědici, kteří se o pozemky léta nestarali. Ceny pozemků jsou velmi vysoké a klienti si je nebudou moci koupit a mají obavy ze spekulantů.

Jedna z poraden upozorňuje i na zjištění, že členové SVJ nechtějí působit ve výborech, protože nemají potřebné znalosti a nerozumí dané problematice. Současně je nedostatek „profesionálních předsedů“ – v jedné z poraden řešili i návrh na ustanovení opatrovníka SVJ.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Financováno Evropskou unií

Identifikované problémy:

Identifikovaný problém: nevyplácené kauce na nájmech či podnájmech

Navrhované řešení: legislativně stanovit jasná pravidla kaucí a jejich vyplácení (vracení)

Identifikovaný problém: nedostatek startovacích a krizových bytů

Navrhované řešení: stanovit podmínky výstavby startovacích a krizových bytů, změny režimu nových a krizových bytů. Vytvořit funkční plán výstavby startovacích a krizových bytů, případně změn zařazení bytů

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

8. Pracovně právní vztahy

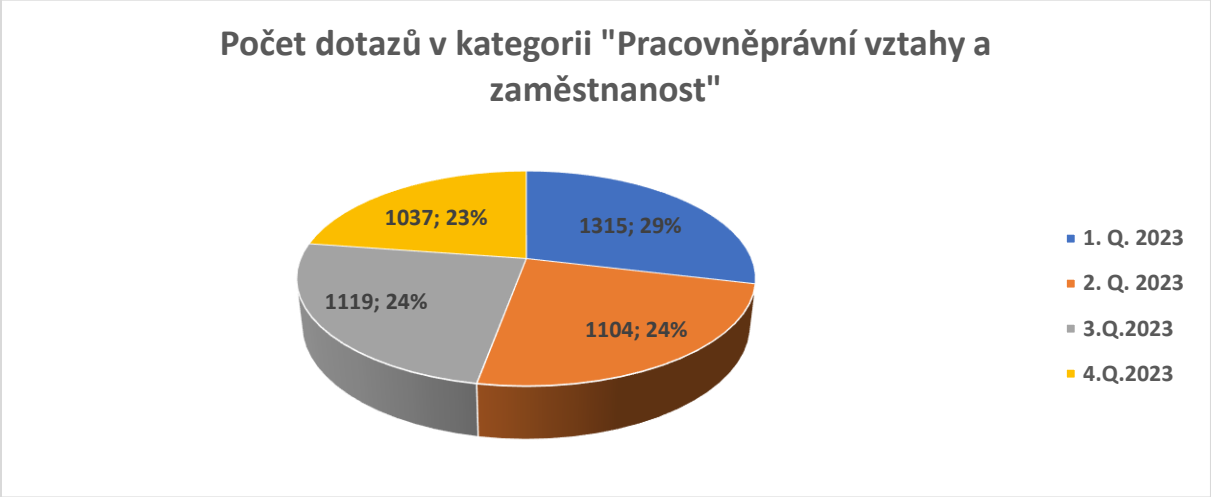
V následující tabulce je zobrazeno srovnání počtu dotazů v oblasti „Pracovně-právní vztahy a zaměstnanost“ dle jejich podkategorií v jednotlivých čtvrtletích roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2. Q. 2023**	**3.Q.2023**	**4.Q.2023**	**Celkem**
4.1.	Vznik pracovněprávního vztahu	100	77	55	54	**286**
4.2.	Změny pracovněprávního vztahu	75	66	78	57	**276**
4.3.	Zánik pracovněprávního vztahu	420	361	374	342	**1497**
4.4.	Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele	415	343	382	297	**1437**
4.5.	Odpovědnost za škodu v pracovněprávním vztahu	48	50	45	35	**178**
4.6.	Evidence na úřadu práce	139	126	109	124	**498**
4.7.	Agenturní zaměstnávání	8	3	7	13	**31**
4.8.	Ostatní	110	78	69	115	**372**
Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost celkem		**1315**	**1104**	**1119**	**1037**	**4575**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Nejvyšší objem dotazů poradny řešily v prvním čtvrtletí roku 2023. Z tabulky je dále patrné, že klienti občanských poraden nejčastěji řešili dotazy ze tří podkategorií: Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, Zánik pracovněprávního vztahu a Evidence na úřadu práce. Přibývají dotazy v oblastech: Evidence na úřadu práce, a Agenturní zaměstnávání.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

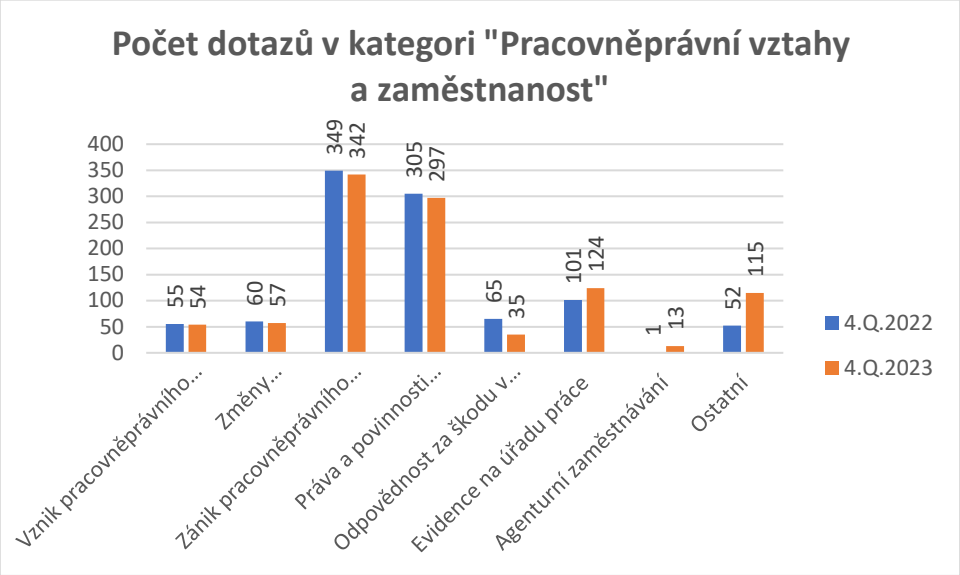
Níže uvedená tabulka zobrazuje srovnání počtu dotazů v oblasti „Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost“ dle jejich podkategorií ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost"			
Podkategorie/období		4. Q. 2022	4. Q. 2023
4.1.	Vznik pracovněprávního vztahu	55	54
4.2.	Změny pracovněprávního vztahu	60	57
4.3.	Zánik pracovněprávního vztahu	349	342
4.4.	Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele	305	297
4.5.	Odpovědnost za škodu v pracovněprávním vztahu	65	35
4.6.	Evidence na úřadu práce	101	124
4.7.	Agenturní zaměstnávání	1	13
4.8.	Ostatní	52	115
Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost celkem		**988**	**1037**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Ve 4.Q.2023 se oproti 4.Q.2022 počet dotazů zvýšil, a to o 5 %. Značné zvýšení ve 4.Q.2023 lze pozorovat u podkategorie Agenturní zaměstnávání (nárůst o 13 %) a podkategorie Evidence na úřadu práce, která vzrostla mezi čtvrtletími o 23 %. Ke snížení došlo u podkategorie Odpovědnost za škodu v pracovněprávním vztahu.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

V problematice pracovněprávních vztahů se poradny nejčastěji věnovaly dotazům směřujícím na vymáhání dlužných nároků zaměstnanců, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů (neznalostí výkladů svých práv a povinností) a nadřazenost zaměstnavatele z titulu postavení silnější strany na trhu práce. Dalším častým tématem bylo ukončování pracovních poměrů, a to jak dohodou, tak výpovědí.

V současné době se některé poradny stále častěji setkávají s klienty, kterým zaměstnavatel nevyplatil mzdu za předchozí měsíce. U daného zaměstnavatele však nadále zůstávají pracovat, ačkoliv dlužné nároky postupně narůstají. Po určité době podávají žádost o okamžité ukončení pracovního poměru s předpokladem nároku na odstupné. Obrací se na Úřady práce, kde jim však vyplatí jen zlomek mzdy. Následné vymáhání zbylých mzdových nároků je velmi komplikované a zdlouhavé. V tomto ohledu často zaměstnavatel nemá ani snahu se domluvit na rozumném smírném řešení a beze studu odkazuje klienty, aby si podali insolvenční návrh a své nároky řešili prostřednictvím platební neschopnosti zaměstnavatele. Zkušenost s podáním insolvenčního návrhu na zaměstnavatele jedna poradna zmínila. V tomto ohledu má poradna dobré zkušenosti s úřady práce v rámci řešení dlužných mzdových nároků. S uplatněním pracovně právních pohledávek zaměstnanců v insolvenčním řízení již klientům nepomohou.

Obcházení zákona a nemorální jednání ze strany zaměstnavatele se objevuje ve více ohledech. Zmínit můžeme případ jedné klientky, které byl ukončen pracovní poměr ve zkušební době. Ukončení pracovního poměru jí bylo zasláno hned druhý den poté, co zaměstnankyně onemocněla. Zaměstnavatel využil v tomto ohledu fikce doručení 15. den a počítal s tím, že si dříve zaměstnankyně korespondenci nevyzvedne a splnil tím tak podmínku, že prvních 14 dnů nemoci nelze ukončit pracovní poměr ve zkušební době.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

Mnohokrát se objevily situace, kdy zaměstnanci byli informování o zrušení provozu zaměstnavatele včetně doporučení čerpat dovolenou. V případě nečerpání dovolené by bylo dle zaměstnavatele poskytnuto náhradní volno po dobu, kdy pro něj nebude mít práci. Až dojde k přechodu práv na nového majitele, budou uzavírat nové pracovní smlouvy, přestože tu stávající na dobu neurčitou ukončenou nemají. Klienti v těchto situacích často z obavy o ztrátu zaměstnání vyhověli požadavkům zaměstnavatele, přestože je jeho postup v rozporu s právy vyplývajícími ze zákoníku práce. Zaměstnavatel využil postavení silnější strany na trhu práce, existenční obavy zaměstnanců v předvánočním čase a věku zaměstnanců atd. Zaměstnavatelé spoléhají i na to, že pokud by se někdo domáhal svých práv, soudní řízení je zdlouhavé. Pokud Inspektorát práce provede kontrolu, výsledkem je nanejvýše pokuta, s níž zaměstnavatelé v některých případech i počítají. Poradenská linka Inspektorátu práce odkazuje klienty s dotazy na občanské poradny s poukázáním na to, že poskytují právní poradenství.

V pracovněprávní oblasti se poradny setkaly s problémem prodlužování podpůrčí doby nemocenské. Klienti často čekají, zda jim bude podpůrčí doba prodloužena, ale vzhledem k délce řízení a objednacím lhůtám lékařů nebo dlouhým čekacím dobám na operace není o prodloužení rozhodnuto v potřebné době a klienti pak musí řešit situaci, kdy kvůli zdravotnímu stavu nemohou nastoupit do práce, ale už nemají nárok na pobírání nemocenských dávek a zůstávají tak po nějaký čas bez prostředků.

Za zmínku stojí i nezájem zaměstnavatelů o zkrácené úvazky. Dále se v některých poradnách objevily i zakázky řešící zastrašování zaměstnavatele nebo laxnost v řešení náhrad za pracovní úraz, nátlak podepsat dohody, které jsou pro zaměstnance nevýhodné či vyloučení z úřadu práce po nenahlášení dohody o pracovní činnosti.

Identifikované problémy:

Identifikovaný problém: Nevyplacení mzdy za předchozí období

Návrhy řešení: větší sankce pro zaměstnavatele za zjištění takového chování

Identifikovaný problém: Prodlužování podpůrčí doby nemocenské

Návrh řešení: metodicky a legislativně se zaměřit na slaďování podpůrčí doby, důslednější kontroly u zaměstnavatelů

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

9. Rodinné právo

V následující tabulce je zobrazeno srovnání počtu dotazů v oblasti „Rodinné právo“ dle jejich podkategorií v jednotlivých čtvrtletích roku 2023.

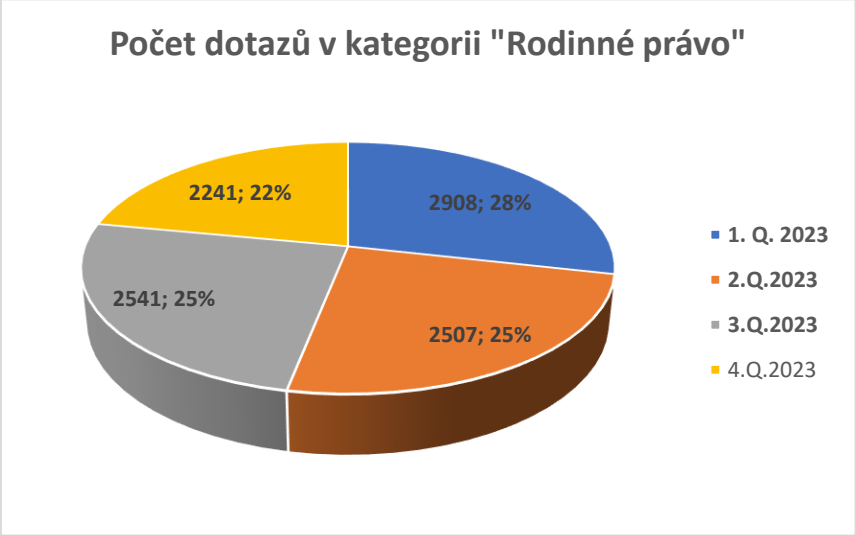
Počet dotazů v kategorii "Rodinné právo"						
Podkategorie/období		**1. Q. 2023**	**2.Q.2023**	**3.Q.2023**	**4.Q.2023**	**Celkem**
2.1.	Vznik manželství	17	6	2	2	**27**
2.2.	Zánik manželství	757	536	601	468	**2362**
2.3.	Práva a povinnosti manželů a bývalých manželů (výživné, přispívání na domácnost, správa majetku, SJM)	322	239	294	214	**1069**
2.4.	Vztahy mezi rodiči a dětmi	1479	1404	1396	1250	**5529**
2.5.	Náhradní péče (pěstounství, poručenství, ústavní péče, osvojení)	91	78	68	75	**312**
2.6.	Práva a povinnosti nesezdaných partnerů (druh a družka)	96	63	51	85	**295**
2.7.	Práva a povinnosti registrovaných partnerů	2	10	7	2	**21**
2.8.	Vztahy mezi ostatními rodinnými příslušníky a jinými blízkými osobami (včetně výživného a styku mezi nimi)	65	94	64	72	**295**
2.9.	Domácí násilí	27	37	31	30	**125**
2.10.	Ostatní	52	40	27	43	**162**
Rodinné právo celkem		**2908**	**2507**	**2541**	**2241**	**10197**

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Z tabulky je patrné, že v porovnání s ostatními podkategoriemi výrazně více klienti občanských poraden řešili dotazy z oblasti Vztahů mezi rodiči a dětmi (54 % všech dotazů v oblasti rodinné právo). Práva a povinnosti nesezdaných partnerů (druh a družka) řešily poradny mezi čtvrtletími (třetím a čtvrtým) v dotazech více téměř o 68 %. Vyšší objem dotazů poradny řešily

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

v prvním čtvrtletí roku 2023, ostatní čtvrtletí jsou téměř vyrovnaná. Názorně viz následující graf.

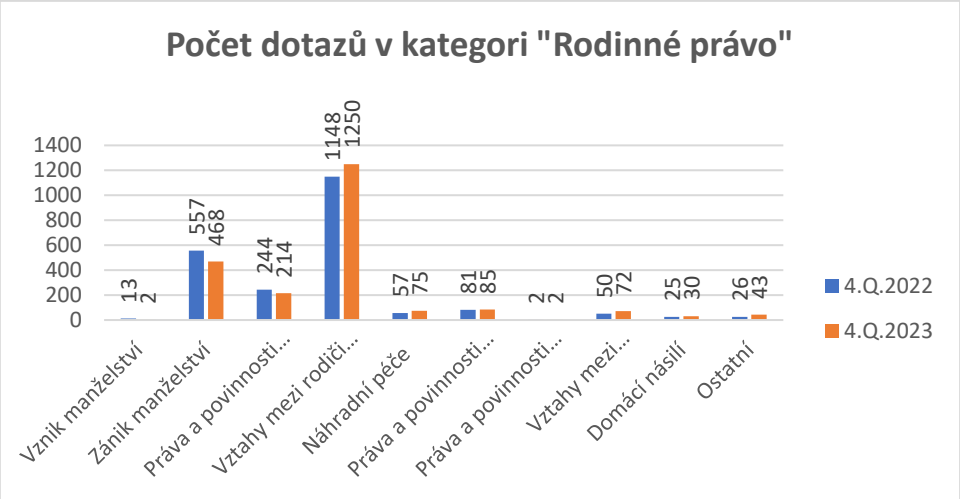
Další tabulka uvádí srovnání počtu dotazů v oblasti „Rodinné právo“ dle jejich podkategorií ve 4. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023.

Počet dotazů v kategorii "Rodinné právo"			
Podkategorie/období		**4.Q. 2022**	**4.Q.2023**
2.1.	Vznik manželství	13	2
2.2.	Zánik manželství	557	468
2.3.	Práva a povinnosti manželů a bývalých manželů (výživné, přispívání na domácnost, správa majetku, SJM)	244	214
2.4.	Vztahy mezi rodiči a dětmi	1148	1250
2.5.	Náhradní péče (pěstounství, poručenství, ústavní péče, osvojení)	57	75
2.6.	Práva a povinnosti nesezdaných partnerů (druh a družka)	81	85
2.7.	Práva a povinnosti registrovaných partnerů	2	2
2.8.	Vztahy mezi ostatními rodinnými příslušníky a jinými blízkými osobami (včetně výživného a styku mezi nimi)	50	72
2.9.	Domácí násilí	25	30

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

2.10.	Ostatní	26	43
Rodinné právo celkem		**2203**	**2241**

I v této kategorii je ve 4. čtvrtletí roku 2022 a 2023 téměř vyrovnaný počet. Opět byla nejvíce dominující podkategorií Vztahy mezi rodiči a dětmi, která se oproti předchozímu roku zvýšila téměř o 44 %.

Nejčastější zakázky v této oblasti jsou stále Návrhy na svěření do péče, Návrhy na svěření do pěstounské péče, Návrhy na stanovení/zvýšení výživného a Návrhy na rozvod manželství.

Objevily se také dotazy směřující na pomoc při určení otcovství a dotazy, jak postupovat při podezření na psychiatrickou diagnózu či zvyšující se agresivitu druhého rodiče. Poradci na rodičích zaznamenávají i frustraci ohledně „pocitové“ pasivity OSPOD a Policie ČR, pokud se na ně v tomto případě obrátí. Bylo by jistě dobré, pokud by byla vypracována krátká metodika týkající se postupu Policie ČR a OSPOD v těchto věcech, aby poradny mohly předávat klientům konkrétnější informace o postupu dotčených orgánů.

V této oblasti se poradny dále setkaly i s nepřiměřenou délkou opatrovnických řízení ohledně nezletilých dětí, a to i v případě zavedené cochemské praxe na příslušných soudech nebo i v řízeních o schválení dohody rodičů (5,5 měsíce).

Poradny řeší i špatně sepsané darovací smlouvy, kdy senioři navrhnou darovací smlouvu, ale ta je sepsána s odlišným obsahem oproti jejich představě či v ní chybí zapsání služebnosti. V dobré víře senioři smlouvu podepíší a po nějaké době to zjistí. V některých případech po

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

podepsání darovací smlouvy potomci, na které byla nemovitost napsána, přestávají s rodiči komunikovat.

Poradny upozorňují i na chybějící pomoc pro rodiče, kterým byly odebrány děti a chtějí se s nimi stýkat jinde než v omezené nabídce asistovaných služeb.

Klienti se obraceli na jednu z členských poraden také v oblasti přístupu vzdělávání žáků na základní škole, kdy systém školství není nastaven rovnoměrně i pro žáky se specifickými potřebami. Zaznamenán byl také mírný nárůst situací, kdy se rodiny, respektive žáci, potýkají s chladným a odmítavým přístupem školy, která nedokáže zajistit zdravé podmínky pro výchovu a vývoj žáků. Přestože se občanské poradny nezabývají primárně školskou problematikou, je nesporné, že tato problematika úzce souvisí s rodinou, tedy se vztahy v ní, s vývojem a výchovou dětí, což se vše promítá do budoucího rozměru rodiny. Klíčové mohou být jistě chybějící finance ve školství, např. nedostatek prostředků na asistenty nejen v maloměstských školách. V některém případě se jedná mj. i o systémovou chybu ze strany zřizovatele, který popsaný přístup vedení školy toleruje a dle všeho jde o dlouhodobější záležitost. Dále se tato poradna setkala s neznalostí vedení školy k přístupu a vypořádání se se šikanou a zajištění bezpečnosti. Např. desetiletý syn klientky byl napaden během školního vyučování otcem spolužáka, a to v době přestávky. Žádný z dozorujících pedagogů si toho bohužel nevšiml. Muž zavlekl chlapce do šatny a tam ho držel pod krkem. Škola má sice k dispozici záznam z kamery, nicméně otec přesně věděl, jak se kamerám vyhnout, takže je v záznamu pouze to, že ho vzal za ruku a někam odvlekl. Škola zavolala Policii ČR, která předala věc na přestupkovou komisi. Škola dále iniciovala schůzku s rodiči, ale druhá strana se na ni nedostavila. Tímto pro školu řešení celého případu skončilo. Rodičům nezbývá nic jiného než změnit školu, a to všechno hned v raném stádiu života dětí, kteří se musí vypořádávat s těmito závažnými problémy.

Identifikované problémy:

Identifikovaný problém: Laxnost orgánů OSPOD a Policie ČR při zvýšené agresivitě jednoho z rodičů nebo psychiatrické diagnóze jednoho z rodičů

Navrhované řešení: Vytvořit metodiku při takovém chování rodičů nebo v případě psychiatrické diagnózy, u Policie ČR a OSPOD

Identifikovaný problém: Nedostatek asistovaných služeb pro rodiče, kterým byly odebrány děti

Navrhované řešení: Podpora při zakládání a rozvoji takových asistovaných služeb, např. formou dotací a grantů ze strany veřejné správy

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.

10. Mimo stanovené oblasti

S přesahem do problematiky dluhů u ČKP se jedna poradna potýkala s nedořešenou právní úpravou a obecně špatným povědomím ohledně převodů motorových vozidel. Často dochází k tomu, že si prodávající a kupující sepíší řádně smlouvu, předají si vozidlo, doklady, poskytnou plnou moc, ale kupující následně vozidlo nepřeregistruje. Na výzvu úřadu nereaguje a prodávající má pak jedinou možnost řešit věc přes soud, což zbytečně zatěžuje systém a navyšuje náklady jak státu, tak prodávajících.

Materiál je vytvořen v rámci projektu Profesionalizace a rozvoj v Asociace občanských poraden reg. č. CZ.03.02.02/00/22_039/0001361 financovaného z Evropského sociálního fondu z operačního programu Zaměstnanost plus.